

40. smotra folklornih amatera

IV. koncert

Glazbeni sastavi i vokalne skupine 14.05.2017. - Mala dvorana KD Vatroslav Lisinski, 11:00 h

1. Kulturno umjetničko društvo Zora, Adamovec

Orkestar - glazbeni sastav

Oj banovci

Tiho, tiho šumi šuma zelena

Micek polka

Šestorica tamburaša nastupili su u varijanti nošnje iz Adamovca (rekonstrukcija prema fotografiji iz 1920. god.) koja se sastoji od crnih hlača jahaćeg kroja, bijele košulje te prsluka. Košulje su bile građanskog kroja, a pojedini (tri) prsluci od crne kože. Kako na okruglom stolu nije bilo predstavnika sastava nije mi poznat razlog zašto su korišteni upravo prsluci od crne kože. U kontekstu tradicijskog oblačenja toga kraja nisu mi poznati. Hlače kod jednog svirača premale. Jedan svirač je imao lijepo zakićen vrat glazbala te šešir pa predlažem da još pokoji učini isto jer lijepo dopunjava ovu "crno-bijelu" varijantu narodne nošnje.

2. Kulturno umjetničko društvo Dubrava

Vokalna skupina

Pjesme Sesevetskog prigorja

Deklica se veseli

Oj oblaci

Tancaj, tancaj crni kos

Vokalna skupina, sastavljena od pjevačica, nastupila je u nošnjama Hrvatskog zagorja. Potrebno je više pažnje posvetiti međusobnom usklađivanju haljina *janjki* među pjevačicama, odnosno bolje uskladiti duljinu pregače i haljine unutar pojedinog kompleta. Veličine nošnji su bile odgovarajuće tjelesnoj građi izvođača. Pojedine košulje *rukavci* nisu bili karakterističnog kroja što vjerojatno upućuje na nemogućnost posudbe košulja odgovarajućih veličina, no zamjena je korektna.

Ono čemu treba posvetiti najviše pažnje jest uređenje kosa na tradicijski način karakterističan za kraj kojem pripada nošnja, te je iz izvedbe potrebno eliminirati sav neprimjeren privatan nakit (naušnice, prstenje, osim vjenčano, i slično). Kose je potrebno uredno razdijeliti po srediti uz korištenje nekog od sredstva za učvršćivanje (gel, lak) te dalje formirati frizuru sukladno duljinama kosa (uplesti kose u dvije pletenice i od njih oblikovati punđu). Sav nakit koji ne pripada u kontekst izvedbe poput ručnih satova, narukvica, ogrlica, naušnica u izvedbi od bilo kojeg materijala nije dopušteno koristiti u scenskom nastupu u kojem se koristi narodna nošnja. Crveni kožnati pojas jest postojao kao dio odjevnog inventara Hrvatskog zagorja kao što se vjerojatno mogao nositi i kašmirski rubac na glavi, no

ako su ova dva elementa korištena da bi asocirala na Sesevsko prigorje potrebno je upozoriti da nije uputno miješati dijelove različitih lokaliteta u narodnoj nošnji koja određuje jedan lokalitet.

Članovi orkestra koji su pratili skupinu pjevačica nosili su, kao i u prethodnoj točki jednu od varijanti nošnje iz Sesevskog prigorja. Kod dvojice svirača crne hlače su modernog kroja (hlače od crnog keper platna?). Sve crne hlače izgledaju slično, no ne slažem se sa korištenjem ovodobnih odjevnih predmeta kao tradicijskih.

3. Kulturno umjetničko društvo Dika

Vokalna skupina

Pastirče malo Djevojčica ruže brala

Kao i prošlih godine, članice i članovi vokalne skupine nastupili su u vrlo lijepim vlastitim nošnjama. Osvrt od prošle godine koji se ticao duljine prsnih mašni nije imao za cilj da se ista eliminiira iz oblačenja nego da se duljina mašne prilagodi onome kako treba biti. Prsna mašna *ficketaš* je dio prsnog nakita te je njegova dužina bila, kao što i sam naziv upućuje, do prsa.

Potrebno je još malo poraditi na usklađivanju duljina međusobno među pjevačicama kao i usklađivanju duljina *rubače* i *fertuna* unutar pojedinog kompleta. Pomak se vidi u načinu uređenja kosa, no i tu još ima mjesta za napredak. Pjevači i članovi orkestra obučeni u repliku turopoljske nošnje, iako su korištene privatne cipele primjerene bolji izbor bi bili opanci *remenaši*. Kao i prošle godine smatram da bi bilo primjereno da dirigent, ukoliko je već prisutan na sceni pa je time i dio izvedbe, odjene nošnju.

4. Kulturno umjetničko društvo Kustošija

Vokalna skupina

Oj ti bela zora - narodna iz okolice Zagreba Zaspal Janko pod Jablankom - narodna iz Hrvatskog zagorja Mesec svetli ober kleti -- narodna iz Međimurja

Članice vokalne skupine nastupile su u zagorskim narodnim nošnjama veličina koje su pretežno odgovarale tjelesnoj građi izvođača. Kada govorim pretežno osvrćem se na kratki crni prsluk koji je kod nekoliko pjevačica bio premalen- povezan je crnom trakom. Kako se radi o dodatnom odjevnom predmetu, a ne temeljnom, nema potrebe koristiti nešto što nije odgovarajuće veličine i nije moguće na odgovarajući način prilagoditi tjelesnoj građi kao što je to kod pojedinih prsluka napravljeno. Osim dviju nošnji, koje su znatno odstupale svojom duljinom, ostale duljine su bile bolje usklađene. Više pažnje i truda potrebno je posvetiti uređenju frizura na tradicijski način. Ono što se može minimalno učiniti jest uredno razdijeliti i začesljati kosu. Vezivanju marama također posvetiti više pažnje te voditi računa da prilikom povezivanja razdjeljak ostane vidljiv.

Članovi pratećeg orkestra odjenuli su također narodne nošnje Hrvatskog zagorja odgovarajućih veličina. Obuća, čizme i visoke cipele na vezanje kod žena, odnosno čizme kod članova orkestra, osim jednih muških cipela, korektna.

5. Vokalna skupina Zrele trešnje

Vokalna skupina

Kad sam bila ja malena

Jere škovacin

Tiri donda

Mnogobrojna vokalna skupina nastupila je u nošnjama srednje Dalmacije u širem smislu. Korištene su varoške nošnje gradova Kaštela, Split i Trogir u svojem dnevnom modalitetu (*berta, traversa, fjok*), košulje i *carze* koje upućuju na lokalitet Murtera odnosno Pašmana te je jedna korištena nošnja s otoka Korčule. Gledajući globalno primjećuje se da se pokušalo nošnje rasporediti po određenom ključu. Mišljenja sam da je cjelokupna kostimografija bila priličan poduhvat te svakako pohvaljujem ideju. U cjelokupnoj slici izbor temeljnih dijelova ruha je bio korektan, no generalno potrebno je još pažnje posvetiti usklađivanju duljina sukanja *carzi* među pjevačicama.

Moj savjet je da od nošnje određenog lokaliteta ne činite, dodavanjem drugih elemenata, nošnju drugog lokaliteta. Drugi izazov je svakako bio uređenje oglavlja te sam mišljenja da se po tom pitanju moglo učiniti više. Nadalje, izvedbe koje obrađuju područje Dalmacije plodno su tlo za korištenje nakita, no i tu treba pristupiti vrlo oprezno, nije svaki nakit smjestiv u kontekst tradicijskog.

Muški članovi (pjevači i glazbena pratnja) obučeni u standardnu odjevnu kombinaciju koja se koristi za prikaz muškarca iz Dalmacije- kožne crne cipele, crne hlače, crveni pojas, bijela košulja te crvenkapa.

6. Pjevački zbor Čežnja

Vokalna skupina

Sejaj, sejaj bažulek (Vinko Žganec)

Vuprem oči (Vinko Žganec)

Polegala trava detela (pokupska narodna)

Članovi i članice ove vokalne skupine nastupili su u međimurskim nošnjama. Kao i prošle godine i ove je prisutan određen broj greški pri odijevanju. Duljine ženskih sukanja potrebno je bolje uskladiti među pjevačicama. Jedan od preduvjeta za to je da se nošnje, sukladno veličinama, dodjele pjevačicama po njihovoj visini tako da najviša dobije najveću tj. najdužu suknju. Unutar pojedinog kompleta potrebno je uskladiti duljinu pregače sa suknjom- duljina pregače bi trebala biti jednaka duljini suknje. Nadalje način povezivanja kupovnog *tibetnog rupca* uskladiti u načinu kako se preklapa u prsima. Pojedine frizure još uvijek nisu na tragu tradicijske (jedna pjevačica imala je kosu upletenu u "riblju kost", nekoliko nije kosu uopće

imalo razdijeljeno stazom po sredini) te je kod pojedinih je potrebno poraditi na urednosti. Muški dio skupine nastupio u nošnjama primjerenih veličina. Za jednog pjevača nije bilo čizama.

7. Pjevačko društvo Novi Zagreb

Vokalna skupina

Sunce je zašlo Crven ti rubac mala

Odabrane nošnje bile su prikladne tjelesnoj građi izvođačica, no usklađenje donjeg ruba *rubača* među pjevačicama obučenih u šarenim koncem izvezene i bijele nošnje bilo je vrlo loše. Rezultat toga je veća razlika u visinama izvođačica te nošnje različitih veličina. Ukoliko nije moguće sve izvođače adekvatno obući, a sukladno postavljenom pitanju na okruglom stolu, predlažem da se izvođači odjenu u nošnje lokaliteta koji je blizak lokalitetu pjesama koje se izvode odnosno koji pruža veći broj kompleta- u ovo slučaju to bi bio lokalitet Posavine.

Više pažnje potrebno je posvetiti uređenju kosa, kao što sam u i u gornjim komentarima napisao bar na minimalan način koji dopušta dužina kosa- uredno razdijeljena kosa po sredini te učvršćena frizerskim pomagalima- gel, lak, špange i slično.

Kod oblačenja bijelih turopoljski nošnji, prvo se oblači košulja *oplečje* pa onda *rubača*. U određenim varijantama nošnje koje pripadaju lokalitetima Posavine i Banovine, ako je stražnji donji dio košulje bio ukrašen tehnikom kojom je i sama košulja ukrašena na prsima i/ili rukavima, onda je košulja išla povrh *rubače*. U svim ostalim slučajevima prvo košulja pa *rubača*.

Brokatna ukrasna mašna kao dio prsnog nakita ne funkcionira kao samostalni predmet kićenja. Ona je u pravilu dolazila u kombinaciji s nekom od vrsta nanizanog nakita- npr. *đund*. O oblačenju dirigenta vrijedi napisano kao pod točkom 3. KUD Dika.

8. Eko-etno udruga Prigorske sem gore list

Vokalna skupina

Vu subotu večer - međimurska narodna Brala Jana kapini - makedonska narodna

Vokalna skupina sastavljena isključivo od muški izvođača nastupila je u vrlo skromnom ruhu. Svi izvođači bili su obučeni u *gaće* i košulje od bijelog domaćeg platna koje su uglavnom odgovarala tjelesnoj građi izvođača, no nisu bile dovoljno uređene za scenski nastup. Nošnje je potrebno bolje uglačati i pobrinuti se da do dolaska na pozornicu ne budu izgužvane od sjedenja i sličnog. Vezice kojima se vežu *gaće* potrebno je spemiti da ne vise i ne naziru se ispod košulje. Kao obuća poslužile su privatne crne cipele koje možemo smatrati korektnim izborom uzimajući u obzir eventualnu nemogućnost posudbe. No, gledajući u kontekstu

cjelokupnog oblačenja, ako ćemo uzeti lokalitet Međimurja kao mjerodavan, čizme bi bile najbolji izbor. Obuća dirigenta, platnene tenisice, apsolutno neprimjerene scenskom nastupu u kontekstu Smotre folklornih amatera Grada Zagreba.

9. Ženski vokalni sastav Koralde

Vokalna skupina

Žnjačke iz Desinca

Ženji mlada

Sunčece zahaja

Dobar Večer

Članice skupine nastupile su u nošnjama Jaskanskog prigorja te je, zbog pretpostavljam nedostatka nošnji odgovarajućih veličina, dio članica nastupio u nošnjama Hrvatskog zagorja. Sukladno tome sva ruha su bila dobrih veličina te su pravilno pripremljena za scenski nastup. Ovaj put usklađenost duljina *rubača* među pjevačicama bila je nešto lošija nego što smo naviknuli vidjeti kod ŽVS Koralde.

Kose pravilno uređene te *ingliški* rupci pravilno povezani. Tradicijski nakit i obuća primjereni. Iako je cjelokupna slika vizualno bila usklađena, sukladno generalnim naputcima, savjetovao bih odabir ruha koje bi svojim lokalitetom bilo bliže lokalitetu izvedbe- Draganičko polje, Jaskansko polje i slično, no naravno sukladno mogućnostima odnosno čimbenicima koji ograničavaju. Uz ŽVA Zwizde najbolje odjevena ženska vokalna skupina IV koncerta.

10. Ženski vokalni ansambl Zwizde

Vokalna skupina

Oj inoćo - tradicijski deseterački napjev, Gornji Andrijevc

Di bi bila stara baba frajla - tradicijska pjesma, Bač

Dođi diko, nemoj bez alata - tradicijski napjev, Vranovci

Zwizde su nastupile u vrlo lijepim šokačkim nošnjama iz Bača u Bačkoj. Dužine sukanja *skuta* dobro usklađene, odabir obuće primjeren, odabir tradicijskog nakita ispravan, uređenje ženskog ogavlja besprijekorno. Odličan primjer pravilnog oblačenja i češljanja, pripremanja ruha za scenu te nošenja! Čestitam! Za svaku pohvalu!

11. Muška pjevačka skupina Sinovi atara

Vokalna skupina

Višnjica je rodila (Sredanci)

Gori vjetra pilamo (Đakovština)

Moja mila (Stari Mikanovci)

Članovi Sinova atara su nastupili u nošnjama kojima su zastupili sve navedene lokalitete

pjesama. Vrlo lijepe nošnje Vinkovačkog, Đakovačkog i Brodskog kraja bile su scenski promišljeno raspoređene te raspoređene sukladno tjelesnoj građi izvođača. Kao i svaki put odabrani kompleti su bili pravilno kompletirani te se odabirom različitih varijanti obuće, kićenja šešira i ruku postigao visok stupanj multiformnosti. Kao i prethodnu vokalnu skupinu MPS Sinovi atara moram izdvojiti kao odličan primjer oblačenja. Čestitam!

Tomislav Brekalo